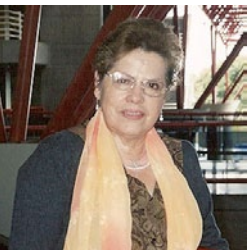
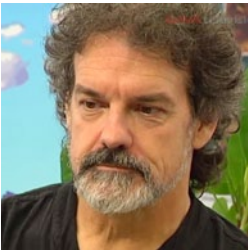

Ciutats Defensores dels Drets Humans

Del 29 de setembre al 10 d'octubre de 2015

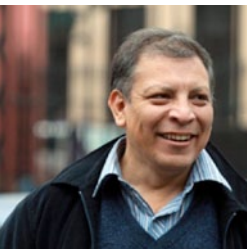
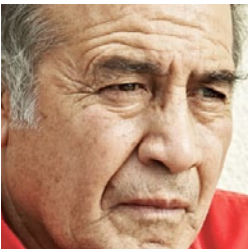

Editat per:
Ciutats Defensores dels Drets Humans

Coordinació de l'edició:
Ajuntament de Sant Boi de Llobregat amb la
participació de l'Institut de Drets Humans de Catalunya

Juliol 2015

El projecte i les entitats participants	4	Yolanda Ouelí Biografia Empreses i drets humans Moviment de Resistència pacífica La Puya Entrevista	26
Els altres municipis i institucions participants	6		
Declaració Institucional de les Ciutats Defensores dels Drets Humans 2015	7	Maryam Al Khawaja Biografia Els drets humans a Bahrain La primavera àrab a Bahrain: els drets a la llibertat d'expressió i reunió pacífica aixafats Entrevista	29
Els i les Defensores dels Drets Humans	8		
Pare Pedro Pantoja Biografia La situació dels migrants en trànsit a Mèxic Entrevista	10		
Helena Maleno Biografia L'Europa fortalesa Entrevista Frontera Nord, Frontera Sud: un eixam de violacions dels drets humans	13	Defensores dels drets humans convidades al projecte que estan empresonades als seus països d'origen	32
Andrés Krakenberger Biografia La pena de mort al món La pena de mort als Estats Units Entrevista	18	Victoire Ingabire Umuhoza Wafae Charaf	
Ruth Mumbi Biografia La vida als assentaments urbans de Nairobi: on és el dret a una vida digna? El rol de la dona en el desenvolupament i en la reducció de la pobresa Entrevista Denunciem	22	Què estan fent els defensors i les defensores dels drets humans que han participat prèviament en el projecte?	36

El projecte i les entitats participants

Ciutats Defensores dels Drets Humans és un projecte conjunt de l'Ajuntament de Sant Boi de Llobregat, la Comissió Catalana d'Ajuda al Refugiat, l'Institut de Drets Humans de Catalunya i l'Institut Català Internacional per la Pau, amb la participació de diferents ajuntaments de la província de Barcelona i d'altres institucions i entitats que vol donar a conèixer la feina dels defensors i defensores dels drets humans, ajudant a conscienciar a la ciutadania de les ciutats participants sobre la necessitat d'integrar la defensa dels drets humans en la nostra tasca quotidiana.

Enguany arribem a la 3a edició del projecte. Es tracta d'organitzar l'estada a Catalunya d'un grup de 6 defensors i defensores dels drets humans durant un període de 12 dies per realitzar una sèrie d'activitats de diferent naturalesa (xerrades, trobades, reunions institucionals, visites a centres educatius, escoles...) que serviran per donar a conèixer la tasca dels defensors/es i la importància de donar-los suport.

+ informació:
<http://ciutatsdefensoresdretshumans.wordpress.com>

Objectiu general:
• Millorar el coneixement, la promoció i la defensa dels drets humans entre la ciutadania de les ciutats participants

Objectius específics:
• Donar a conèixer la tasca de diferents defensors i defensores dels drets humans, ajudant d'aquesta manera a la seva protecció.
• Visibilitzar la feina dels municipis participants com a ciutats defensores dels drets humans.
• Contribuir a l'intercanvi d'experiències entre defensors i

defensores de diferents llocs del món, identificant les similituds i diferències en la seva feina.
• Donar a conèixer les arrels, la situació i els efectes de les violacions dels drets humans que es viuen en els llocs de procedència dels defensors i defensores.

La Comissió Catalana d'Ajuda al Refugiat (CCAR)

La Comissió Catalana d'Ajuda al Refugiat té com a objectius la defensa del dret d'asil i els drets de les persones refugiades i immigrants, alhora que treballen per afavorir els processos d'integració social de les persones refugiades i immigrants a Catalunya. Per assolir aquests objectius compten amb diferents programes que pretenen donar una resposta global i integral a les dificultats derivades del fet migratori, a les quals han de fer front els refugiats i immigrants. Aquesta tasca es desenvolupa a través de dues grans línies d'intervenció, ambdues igual d'importantes i interrelacionades:

- Atenció a les persones refugiades i immigrants a través dels programes socials, jurídics i ocupacionals.
- Defensa dels drets de les persones refugiades i immigrants a través de la incidència política i social i la participació.

La CCAR va ser l'entitat gestora de l'acollida dels defensors i defensores dels drets humans participants al Programa de Defensors i Defensores de Drets Humans que l'Oficina de Promoció de la Pau i els Drets Humans de la Generalitat de Catalunya va portar a terme dels anys 2009 al 2011.

+informació: www.ccar.cat

L'Institut de Drets Humans de Catalunya (IDHC)

L'Institut de Drets Humans de Catalunya (IDHC) va néixer fa més de trenta anys a Barcelona al voltant d'un grup de persones amb un clar sentit reivindicatiu i de lluita pel progrés de les llibertats i de la democràcia en el món, de crida a la conjunció d'esforços individuals i col·lectius d'institucions públiques i privades, i a favor de l'expansió dels drets polítics, econòmics, socials i culturals per a totes les persones.

La finalitat de l'IDHC és promoure els drets humans a través de tres grans línies: la formació en drets humans, la recerca i la incidència pública. L'objectiu transversal és difondre la cultura dels drets humans en la nostra societat per fer efectiu el respecte, el gaudi i la garantia dels drets fonamentals.

Específicament, l'IDHC ha participat en activitats directament vinculades amb la temàtica d'aquest projecte, com va ser la seva implicació al Programa de Defensors i Defensores de Drets Humans que l'Oficina de Promoció de la Pau i els Drets Humans de la Generalitat de Catalunya va portar a terme els anys 2009 al 2011. Destacar també l'assessorament a institucions públiques en la implementació de la Carta Europea de Salvaguarda dels Drets Humans.

+informació: www.idhc.org

Institut Català Internacional per la Pau (ICIP)

L'Institut Català Internacional per la Pau (ICIP), creat pel Parlament de Catalunya l'any 2007, com a desplegament del previst a la Llei de Foment de la Pau. És un organisme públic de caràcter institucional, però independent del Govern i les entitats privades que té per objectiu promoure la cultura de pau a Catalunya i al món, facilitar la resolució pacífica i la transformació dels conflictes i fer que Catalunya tingui un paper actiu com a agent de pau.

Les seves tres línies de treball són la recerca i transferència de coneixements, la formació i difusió, i la construcció de pau i prevenció de conflictes. En el marc del primer eix, l'ICIP promou programes d'investigació, fomenta convenis amb institucions públiques i privades i concedeix ajuts per a la formació d'investigadors pre-doctorals i per a treballs de recerca en l'àmbit de la pau. Sota el paraigua del segon eix, organitza o patrocina conferències, exposicions, documentals, seminaris i tertúlies amb l'objectiu de fomentar la formació en temes de pau i fer difusió de la recerca i el coneixement. Finalment, l'ICIP treballa sobre el terreny a través de l'observació de processos electorals i de construcció

de pau, la identificació de bones pràctiques arreu del món i la participació en la transformació de conflictes.

+informació: www.icip.cat

Sant Boi de Llobregat i els Drets Humans

El compromís de Sant Boi de Llobregat amb els Drets Humans s'ha vingut desenvolupant en multitud d'activitats d'educació i formació per a la solidaritat, ja siguin adreçades al món escolar (primària i secundària) com a la ciutadania en general. A més, l'Ajuntament ha estat pioner en la realització de dues auditories externes i independents de drets humans (2003 i 2009), els resultats de les quals s'han traslladat a les polítiques públiques municipals. Destacar també a nivell intern, el compromís amb la Carta Europea de Salvaguarda dels Drets Humans a la Ciutat i la seva efectiva aplicació, i a nivell extern, l'organització i celebració de la Trobada de la Solidaritat de Sant Boi de Llobregat "Barrejant".

Aquestes accions i activitats de promoció dels drets humans van tenir una fita important amb l'acolliment per part de la ciutat de Doris Rivera Ríos, defensora dels drets humans colombiana que va viure i conèixer a Sant Boi entre agost del 2010 i febrer del 2011, en el marc del Programa de Defensors dels Drets Humans impulsat en el seu moment per l'Oficina de Promoció de la Pau i els Drets Humans de la Generalitat de Catalunya. Aquesta experiència va permetre a la ciutadania conèixer de primera mà la realitat del conflicte colombià i la dificultat per exercir i dur a terme tasques de promoció i defensa dels drets humans sobre el terreny.

+ informació: www.santboi.cat www.barrejant.cat

Els altres municipis i institucions participants

Aquest projecte compta amb la participació d'altres ajuntaments i institucions que, des del seu àmbit d'actuació, treballen pels drets humans:

Barberà del Vallès	www.bdv.cat
Castelldefels	www.castelldefels.cat
El Prat de Llobregat	www.elprat.cat
Esplugues de Llobregat	www.esplugues.cat
Gavà	www.gavaciutat.cat
Granollers	www.granollers.cat
Molins de Rei	www.molinsderei.cat
Sant Cugat del Vallès	www.santcugat.cat
Sant Joan Despí	www.santjoandespi.cat
Sant Vicenç dels Horts	www.svh.cat
Santa Coloma de Gramenet	www.gramenet.cat
Terrassa	www.terrassa.cat
Viladecans	www.viladecans.cat
Casa Amèrica de Catalunya	www.americat.cat
Diputació de Barcelona	www.diba.cat
Fons Català de Cooperació al Desenvolupament	www.fonscatala.org
Fòrum de Síndics i Defensors Locals	www.forumsd.cat

Declaració Institucional de les Ciutats Defensores dels Drets Humans 2015

La defensa dels drets humans és un deure que totes les administracions democràtiques han d'assumir i que cal realitzar a escala global i local. Els municipis tenen un paper fonamental en la promoció i garantia dels drets humans, tal com han reconegut la *Carta Europea de Salvaguarda dels Drets Humans a la Ciutat* i la *Carta-Agenda Mundial de Drets Humans a la Ciutat*.

En solidaritat i suport amb les lluites pels drets humans que tenen lloc per tot el món, diverses ciutats catalanes han dissenyat i organitzat per tercera vegada, amb el suport de la societat civil, el projecte *Ciutats Defensores dels Drets Humans*.

Aquest projecte té per finalitat posar en valor la tasca dels defensors i defensores dels drets humans: individus, grups i organismes de la societat que promouen i protegeixen els drets humans i les llibertats fonamentals universalment reconeguts, i la seva important i legítima funció de promoció dels drets humans, la democràcia i l'estat de dret.

Molts d'aquests defensors i defensores posen en perill la seva vida i llibertat pel fet de reivindicar i exercir drets que són universals, com prova el fet que algunes de les defensores convidades estan a la presó als seus països d'origen.

Per tot això,

1. Ens adherim un any més al projecte *Ciutats Defensores dels Drets Humans* que se celebrarà entre el 29 de setembre i el 10 d'octubre de 2015.

2. Donem la benvinguda als defensors i defensores convidats a aquesta tercera edició de Ciutats Defensores dels Drets Humans: Maryam Al-Khawaja (Bahrain); Andrés Krakenberger (País Basc); Helena Maleno (Marroc); Ruth Mumbi (Kènia); Yolanda Oqueli (Guatemala) i Pedro Pantoja (Mèxic).

3. Exigim la immediata llibertat de Victoire Ingabire Umuhoza (Ruanda) i Wafae Charaf (Marroc), que es troben privades de llibertat únicament per haver denunciat les violacions dels drets humans de llurs respectius governs.

4. Instem al Govern de la Generalitat i al Govern de l'Estat a mantenir i ampliar les polítiques públiques de suport als defensors i defensores dels drets humans a escala internacional i, en particular, a fer gestions per aconseguir l'alliberament de Victoire Ingabire Umuhoza i Wafae Charaf.

5. Condemnem la imposició de limitacions a les activitats dels defensors i defensores dels drets humans, incompatibles amb el dret internacional dels drets humans, i llur persecució i fustigament per part de governs autoritaris.

6. Renovem el nostre compromís amb els drets humans a escala local i ens comprometem a mantenir i intensificar les polítiques públiques locals de suport als defensors i defensores dels drets humans, tant a escala local com internacional.

Els defensors i les defensores dels drets humans

Els defensors i les defensores dels drets humans són persones que, a títol individual o col·lectiu, fomenten, de manera pacífica, la promoció i protecció dels drets humans. La naturalesa dels defensors i defensores és molt diversa, poden ser membres d'organitzacions no governamentals, de moviments de resistència civil pacífica, líders comunitaris, treballadors públics, del sector privat, d'organitzacions internacionals, sindicalistes. Alguns ho fan a títol personal i de manera desinteressada, i d'altres en el marc de la seva professió. El que els uneix és el reconeixement del principi fonamental d'universalitat dels drets humans i, per tant, el respecte a la dignitat humana sense distinció de gènere, nacionalitat, ètnia, religió, idioma, ideologia política o qualsevol altra condició.

Els defensors i defensores dels drets humans tenen un rol clau per a fer dels drets humans una realitat en cada societat. La seva contribució per a l'aplicació efectiva dels tractats internacionals de drets humans pot prendre diferents formes, com ara sensibilitzar i formar a la ciutadania sobre quins són els seus drets; recopilar i denunciar violacions dels drets humans; demanar públicament i fer campanyes pel respecte dels drets que s'estan violant a nivell local, regional o internacional; acompanyar, donar suport i protegir als defensors i les defensores dels drets humans; promoure el suport a polítiques de gestió pública en consonància amb els drets humans; fomentar mesures per garantir la rendició de comptes i acabar amb la impunitat. Independentment del tipus d'acció, la tasca que desenvolupen els defensors i defensores dels drets humans implica posar de manifest la bretxa existent entre el compromís teòric dels Estats amb els

drets humans i el compliment real d'aquest compromís a la pràctica. Per tant, suposa qüestionar l'actuació del govern.

Per aquest motiu, aquesta defensa de vegades comporta posar en risc la mateixa vida i seguretat dels defensors i defensores dels drets humans i les seves famílies. Sovint són víctimes d'assetjament, amenaces, intimidació, abusos, atacs o són empresonades, esdevenint així presos de consciència, per reclamar drets reconeguts internacionalment i que l'Estat té l'obligació de garantir. Davant d'aquesta situació de vulnerabilitat en què es poden trobar els defensors i defensores dels drets humans, les Nacions Unides van adoptar l'any 1998 la Declaració sobre el dret i el deure dels individus, els grups i les institucions de promoure i protegir els drets humans i les llibertats fonamentals universalment reconeguts (Res. 53/144, de 9 de desembre de 1998):

Article 1

"Tota persona té dret, individualment o col·lectivament, a promoure i procurar la protecció i realització dels drets humans i les llibertats fonamentals en els plànols nacional i internacional"

Article 2

"Cada Estat té la responsabilitat primordial i el deure de protegir, promoure i implementar tots els drets humans i les llibertats fonamentals, *inter alia*, adoptant els passos necessaris per a crear totes les condicions necessàries a nivell social, econòmic, polític, entre d'altres, així com les garanties legals requerides per assegurar que totes les persones sota la seva jurisdicció, individualment i en associació amb d'altres, gaudeixin a la pràctica de tots els drets i llibertats"

Com a mecanisme de garantia de la Declaració, l'ONU va decidir l'any 2000 nomenar un representant especial sobre la qüestió dels defensors i defensores dels drets humans, representant que en aquests moments és el francès Michel Forst i que realitza un informe anual sobre la situació dels defensors i defensores arreu del món.

A nivell europeu, el 2010 la Unió Europea va aprovar "Les directrius de la UE relatives als defensors dels drets humans" en què s'estableixen informes periòdics sobre la situació dels drets humans, incloent-hi la dels defensors i defensores dels drets humans i el nomenament del Representant Especial de la UE per als drets humans, actualment Stavros Lambrinidis, que serveix d'enllaç entre la UE i els defensors i defensores dels drets humans.

Tot aquest conjunt de normes, òrgans i instruments internacionals per promoure els drets humans i protegir als defensors i defensores que lluiten per una implementació real d'aquests drets i llibertats, ha d'anar reforçat per l'acció dels poders públics tant estatals com regionals i locals. Aquest projecte de *Ciutats Defensores dels Drets Humans* és un pas més en aquest camí i una mostra de la implicació de les ciutats en la defensa i promoció dels drets humans, com a eix transversal de les polítiques públiques.

“Quan Mèxic criminalitza la migració, criminalitza la misèria i l’abandonament social, que és la realitat de tots els migrants centreamericans. El seu únic pecat és intentar arribar als Estats Units, igual que els mexicans”

Pedro Pantoja

Sacerdot mexicà defensor dels drets dels migrants. Membre de la Casa del Migrante, popularment coneguda com Belén, Posada del Migrante. Fundada l’any 2000 i situada a Saltillo, a 400 km de la frontera amb Texas, aquest alberg ha acollit a més de 50.000 migrants. Els ofereix no només un sostre sinó que disposa de servei sanitari, jurídic, atenció psicològica i atenció humanitària. Representa un refugi davant dels abusos i els segrests que pateixen els migrants en trànsit cap als Estats Units.

D’igual manera el pare Pantoja denuncia activament la implicació de les autoritats en el negoci del segrest d’immigrants. La Casa del Migrante, juntament amb Humanidad Sin Fronteras y Frontera con Justicia elaboren informes anuals sobre la situació dels migrants en trànsit. A més, el pare Pantoja i les organitzacions que integren el Foro de Migraciones reporten cada cas de segrest a la Red del Registro Nacional de Agresiones a Migrantes. Les seves denúncies han arribat fins a la Cort Interamericana de Drets Humans a Washington per a expressar públicament els riscos que pateixen els migrants centreamericans a Mèxic i denunciar l’actuació de les autoritats mexicanes.

El pare Pantoja pateix constants amenaces de mort i la Casa del Migrante és contínuament atacada per Los Zetas, l’organització criminal més violenta que opera a Mèxic.

Com a homenatge per la seva tasca, ha rebut diversos premis entre els quals destaquen el Premi Internacional de Drets Humans Letelier-Moffitt de l’Institute for Policy Studies a Washington o, més recentment, al febrer de 2015 el Consejo Nacional para Prevenir la Discriminación (Conapred) li va fer entrega del Premi per la Igualtat i la No Discriminació 2014.

La situació dels migrants en trànsit a Mèxic

Mèxic té una llarga tradició migratòria com a país d’origen, de trànsit i de destí de migrants. Com a país d’origen s’estima, segons les dades de la OIM, que un milió de mexicans migren cap als EEUU anualment, fet que converteix la frontera entre Mèxic i els EEUU en la més transitada del món. Com a país de trànsit, tot i que no hi ha xifres oficials perquè es tracta de migrants indocumentats, es calcula que entren a Mèxic uns 400.000 migrants centreamericans cada any, d’entre els quals val a dir que gairebé la meitat són dones i, a tall d’exemple, el 2014 uns 60.000 van ser menors d’edat.

Aquesta última etapa de la migració ha esdevingut un periple ple de riscos i amenaces per als migrants en trànsit. Les organitzacions de la societat civil fa anys que denuncien els assalts, l’explotació, les agressions físiques, psicològiques i sexuals, i els segrests de què són víctimes els migrants. La Comisión Nacional de Derechos Humanos (CNDH) ha documentat una mitjana de 20.000 segrests l’any. Grups de delinqüència organitzada, com los Zetas, amb la complicitat i moltes vegades participació directa de la policia municipal, federal i estatal aprofiten la situació de vulnerabilitat en què es troben els migrants “irregulars”, la impunitat, la corrupció i la manca d’una política migratòria amb perspectiva de drets humans per cometre greus violacions de drets

humans contra els migrants. Un dels casos que va fer saltar les alarmes sobre els riscos que pateixen els migrants a Mèxic va ser l’any 2011 quan es van trobar 72 cossos de migrants en una fossa a San Fernando.

Tot i que Mèxic ha aconseguit molts avenços en normativa migratòria i polítiques públiques, els fets parlen per sí mateixos. Aquest país de trànsit encara ha d’afrontar grans reptes per a resoldre les violacions dels drets humans en l’àmbit de la migració. Una de les últimes normatives, d’agost de 2014, és el Pla Frontera Sud que contempla accions positives com regularitzar l’entrada d’estrangers per la frontera sud i combatre a les bandes d’assaltants; però d’altres menys favorables com prohibir que els migrants utilitzin el tren de càrrega, conegut com La Bestia, per viatjar pel nord. Com a conseqüència, els migrants han d’afrontar més riscos perquè han d’anar per vies alternatives i en desús; i allunyar-se dels albergs i centres de drets humans, la gran majoria situats prop de les vies del tren.

Entrevista

Què li va portar a dedicar la seva vida a la defensa dels drets dels migrants?

Les condicions de pobresa i supervivència que vaig viure en el meu entorn familiar, la formació social del seminari dels jesuïtes i, sobretot, les experiències viscudes com a immigrant i com a treballador. He treballat com a obrer metal·lúrgic a Mèxic, com a xofer de tràilers de carbó als Estats Units i com a immigrant “temporalero”, explotat, a la Vall de la Mort a Califòrnia recollint raïm. Allí vaig conèixer al gran líder César Chávez i vaig participar en la lluita social que va impulsar. Totes aquestes experiències juntament amb el dolor de la migració forçosa que va començar a travessar Saltillo és el que m’ha fet dedicar-me a la defensa dels drets dels migrants.

Què representa Belén, posada del migrante per als migrants?

Belén, Posada del Migrante, representa l’oasi i l’últim reducte de protecció, vida, animació i retrobament amb la seva supervivència i la seva dignitat de migrants colpejats

i violats per tot Mèxic. Cada dia es treballa perquè els migrants facin el procés de la victimització a la subjectivitat social. El migrant arriba com a víctima i ha de sortir amb la consciència i la dinàmica de convertir-se en subjecte social, històric, emergent. Belén constitueix el conjunt de totes les vessants de la migració: política, cultural, antropològica, social, jurídica, psicològica, salut mental, processos reguladors, religiosa.

Com funciona el negoci del segrest de migrants a Mèxic?

El segrest és el mecanisme que genera més guanys al crim organitzat. Aquest ha aconseguit posar a tots els actors de la violència en contra dels migrants: bandes criminals, maras, polleros, delinqüència comú, halcones. El segrest s'executa de manera violenta en tot el territori mexicà (als trens, camins, la selva, la ciutat, dins i fora de les cases dels migrants). Disposen dels seus centres de captivitat anomenats "Casas de seguridad". En aquests centres obtenen mitjançant la tortura, la comunicació amb els familiars de les víctimes per establir el cost de l'extorsió des de 1.000 fins a 6.000 dòlars. Hi ha empreses (Electra, Western Union) que s'utilitzen per a les transferències i rentat de diner. Només el primer semestre de 2009 els guanys obtinguts del segrest van ascendir a 25 milions de dòlars.

Quina petició faria a les autoritats mexicanes i dels Estats Units per a millorar la situació dels migrants en trànsit?

És necessària una reforma estructural de la política migratòria que no sigui restrictiva ni punitiva i que estigui basada en un enfocament més humà. El fenomen migratori s'ha

de veure com una vertadera crisi humanitària i de justícia social, atrapada per la violència i la pobresa extrema. La reivindicació històrica del dret a migrar, el dret a una migració sense violència. Tota migració s'ha de veure com un benefici per als països receptors i han de respectar tots els instruments universals de drets humans per a la dignitat del migrant.

Tot i les amenaces, què l'impulsa cada dia a seguir endavant amb la lluita per la defensa dels drets dels migrants?

Ser part, com a defensor i com a company de lluita, dels riscos, les amenaces i la violència contra els migrants és convertir-nos en actors d'una nova història social. És un privilegi i un ofici de lluita i transformació social inajornable. És col·laborar amb l'alliberació i la dignificació de tantes víctimes. És exercir i viure la fidelitat a l'Evangelí de la justícia, de l'amor actiu i compromès.

+ informació: www.facebook.com/casamigrantesaltillo

Helena Maleno (Marroc)

"Quan hi ha injustícia social, les persones busquen una millora per a la seva comunitat, per a la seva família, per als seus fills. Aleshores, la migració no és un fenomen, com diem, la migració és un dret.

La circulació és una cosa natural, l'ésser humà es mou per buscar oportunitats"

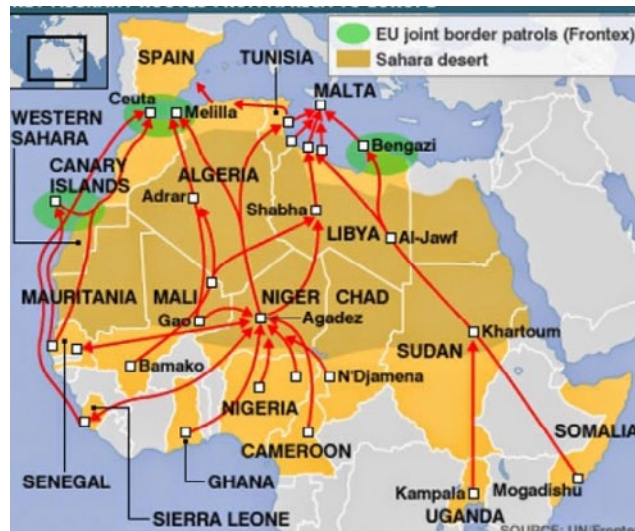
Helena Maleno

Activista del col·lectiu Caminando Fronteras, resident a Tànger (Marroc) que treballa per la defensa dels drets dels migrants, especialment a la frontera de Ceuta i Melilla. Les principals línies de treball del col·lectiu són la sensibilització a través de la denúncia de la vulneració dels drets de la població subsahariana al Marroc, l'educació i la salut.

Investigadora especialista en migracions i tràfic d'éssers humans. Ha treballat també com a consultora independent per a Women's Link Worldwide, Save the Children i CEAR. Destaca la seva feina com a assessora en l'informe 2012 "El tràfic d'éssers humans a Espanya: víctimes invisibles" del Defensor del Poble.

Autora del blog "Pandoras Invisibles" de Periodismo Humano, a través del qual Helena Maleno denuncia les violacions dels drets humans que tenen lloc en els trànsits migratoris amb una perspectiva de gènere i dimensió transnacional amb l'objectiu de construir un discurs més humà i de canvi. És autora també del documental "Frontera Sur" i co-guionista del documental "En el camino", produït per Save the Children.

L'agost de 2014 Helena Maleno va ser agredida verbal i sexualment a Tànger arran d'un incident en què veïns marroquins armats van atacar a un grup d'immigrants subsaharians, davant la presència i la passivitat de la policia marroquí.

L'Europa Fortalesa

La UE ha adoptat un seguit d'estratègies per evitar l'entrada de manera irregular de persones extracomunitàries i, que han fet d'Europa una fortalesa gairebé infranquejable i, la seva entrada una de les més perilloses del món. Però aquestes mesures no s'acaben a les fronteres reals de la UE sinó que han creat una zona de contenció mitjançant acords de cooperació amb països veïns fronterers amb la UE. És el que es coneix com l'externalització de les fronteres. Un dels exemples més recents es va produir el passat mes de febrer quan el govern del Marroc va acabar de desmantellar i cremar els campaments de migrants en trànsit situats a prop de la frontera espanyola de la Ciutat Autònoma de Melilla, a la muntanya de Gurugú.

Una altra de les aberrants mesures per frenar la migració, molt utilitzada tant per les autoritats espanyoles com marroquines, han estat les expulsions sumàries i col·lectives. Aquestes expulsions violen d'una banda, tractats internacionals com el Protocol 4 del Conveni Europeu de Drets Humans i, de l'altra, la legislació espanyola d'estrangeria perquè no aporten un procés en garanties als migrants que potser són refugiats que necessiten protecció internacional. A més d'estar violant el dret internacional i nacional, aques-

tes expulsions poden exposar aquestes persones a ser perseguides, detingudes arbitràriament, torturades, desaparegudes i, fins i tot, posar en perill la seva vida tant als països d'origen com als de trànsit, com és el cas del Marroc, país en què s'han constatat agressions i maltractaments a persones migrants i refugiades. Per tant, també s'està violant el principi de no devolució (non refoulement).

Tot i que el Marroc aquest 2015 ha mostrat una certa voluntat per millorar la situació dels migrants, no es pot dir el mateix de l'Estat espanyol, que ha aprovat la Llei Orgànica per a la Protecció de la Seguretat Ciutadana, que legalitza la pràctica de devolucions sumàries al Marroc des de Ceuta i Melilla de les persones interceptades en el salt de les tanques a les ciutats autònomes. Malgrat que aquesta llei va entrar en vigor al juliol, les disposicions sobre les devolucions en calent ja ho van estar des del febrer de 2015. Cal remarcar en aquesta tendència de crear un marc legal per aquestes pràctiques, l'entrada en vigor el 2012, després de 20 anys aturat, de l'acord de readmissió entre Espanya i Marroc, que estableix els procediments d'expulsió de ciutadans de països no pertanyents a la UE que es trobin en territori europeu sense l'autorització, cap als països d'origen o de trànsit.

Entrevista

Com és el teu rol de pont entre els immigrants i les seves famílies als països d'origen i entre els immigrants i les autoritats?

Ajudo a identificar als morts, a buscar desapareguts i que aquesta informació arribi a les famílies als seus països d'origen. També a explicar les situacions de violència que han provocat la pèrdua dels seus familiars. Intento que els immigrants entenguin, treballant conjuntament, les polítiques institucionals i apoderar-los perquè aconseguixin l'accés als seus drets. D'altra banda, pressiono a les autoritats perquè, coneixent la realitat dels immigrants, millorin les polítiques institucionals i els estats assumeixin les seves responsabilitats amb la ciutadania migrant.

Com és la situació dels subsaharians al Marroc? I a Ceuta i Melilla? Quins drets fonamentals es violen principalment?

La situació de retrocés en drets humans a la Unió Europea s'està justificant i alimentant per la crisi econòmica. La frontera sud, conformada per països amb una economia més dèbil que la resta, s'ha convertit en els primers espais on s'han deteriorat greument els drets humans. La imatge de situació de guerra, devessall, d'invasió que es dibuixa des dels mitjans de comunicació europeus es manifesta clarament a Ceuta i Melilla. Hem assistit durant l'últim any a violacions greus de drets, incloent-hi el dret a la vida, en aquests dos enclavaments europeus situats en territori africà.

Aquestes situacions s'han expandit a països tercers per efecte del control de les fronteres exigít per la Unió Europea. Al mateix temps el Marroc ha pres una sèrie de mesures destinades a millorar la situació dels drets de la població migrant en trànsit: el govern ha anunciat una reforma de la llei d'estrangeria i d'asil i el naixement d'una llei contra el tràfic de persones. S'ha iniciat una regularització de migrants i, gràcies a la pressió de les Nacions Unides, s'ha acabat amb les batudes indiscriminades i les deportacions col·lectives.

Malgrat tot això, la situació dels drets de les persones migrants en el trànsit migratori es deteriora degut a les polítiques de control de la UE i dels acords bilaterals entre l'estat espanyol i el Marroc. Els drets a la vida, a la dignitat, a l'asil, a l'educació, a la salut, es veuen minvats per les nostres polítiques de control.

Què opines de la resposta de la Unió Europea davant l'elevat nombre de naufragis al Mediterrani del passat mes d'abril de 2015?

La Unió Europea no té capacitat de controlar l'espòli que les grans multinacionals han creat a l'Àfrica, incloent-hi Líbia. El gran nombre de refugiats són el resultat de les seves polítiques internacionals que causen conseqüències terribles sobre la justícia social. La política europea pretén donar una solució militar als efectes col·laterals de les seves polítiques a l'exterior, vinculant, com sempre, la situació a un discurs de conflicte a la Frontera Sud.

De tots aquests anys que portes treballant amb immigrants a la frontera, quin és el millor record o experiència que guardes?

Són molts perquè m'he trobat amb persones amb una gran capacitat de resiliència de les quals aprens a ser millor ciutadana. Al 2004 vam aconseguir demostrar que s'havien deportat des de Ceuta sol·licitants d'asil i, tot i que van intentar fer-los desaparèixer a Algèria, les comunitats migrants van aconseguir que pugessin fins a Tànger i des d'allí que tor-

nessin a entrar a Europa mitjançant un visat, doncs havia estat una acció il·legal per part de les autoritats. Aquella nit hi va haver una gran festa al bosc pròxim a Ceuta per celebrar el triomf d'haver estat treballant en xarxa i per la solidaritat de les comunitats migrants.

Al 2015 hem aconseguit que el govern marroquí accepti l'avortament d'una menor d'11 anys víctima de tràfic, la vida de la qual estava en perill si seguia amb l'embaràs. L'avortament s'havia de realitzar en una clínica privada i tot el personal mèdic ho va fer gratuïtament, tot i tractar-se d'una clínica molt cara.

I així un llarg etcètera de triomfs d'exercici de la ciutadania, pels quals em considero una persona privilegiada d'haver pogut acompanyar i viure'ls.

+ informació: <https://caminandofronteras.wordpress.com>
<http://pandoras.periodismohumano.com>

Frontera Nord, Frontera Sud: un eixam de violacions dels drets humans

"La migració no sols és inevitable sinó que, a més, és necessària i convenient. Al Nord, les societats estan envellint mentre que al Sud augmenta la població juvenil. El creixent sentiment de rebuig cap als migrants és una cruel ironia en una època en què les societats que envelleixen necessiten recórrer a la migració per obtenir la mà d'obra tan necessària"

William Lacy Swing, director General de la OIM

La migració és un factor intrínsec de les societats. L'ésser humà sempre està en moviment a la recerca d'unes condicions de vida millors, un entorn més agradable o reunir-se amb els familiars o amics a l'estranger. Cal remarcar, però, que molts no es desplacen per voluntat pròpia sinó perquè es veuen obligats per protegir la seva vida, com és el cas dels refugiats i les víctimes de tràfic. Contràriament a allò que s'ha intentat difondre, la migració no és exclusivament

del sud al nord, sinó que també es produeix i, cada vegada més, en d'altres direccions com nord-nord, nord-sud o sud-sud.

Malgrat això, el nord és qui principalment ha fomentat el discurs en contra de la migració, veient-la com un factor negatiu i amenaçador, fomentant així els prejudicis, la xenofòbia i polítiques restrictives que s'han traduït en greus vulneracions dels drets dels migrants. Les polítiques restrictives no redueixen la migració sinó que la fan més arriscada. De fet, l'Organització Internacional de les Migracions (OIM) va constatar a l'informe 2014 que l'any passat va ser el més mortífer per als migrants. Més de la meitat, el 66,23%, va morir al mar Mediterrani en el seu camí cap a Europa, fet que la converteix en la ruta més perillosa. El tercer lloc l'ocupa la frontera entre Mèxic i els Estats Units, però amb una xifra molt més baixa que representa el 6,31% del total de morts, per darrera de la Bahía de Bengala (11,10%).

La situació a les fronteres, tant siguin del nord com la de Mèxic i els Estats Units, com del sud, entre Espanya i Marroc, són un flagrant vulneració del dret a la lliure circulació (article 13 de la DUDH) que engloba tant el nivell estatal de circular i residir on es vulgui dins de les fronteres d'un estat i, de l'altra, el nivell internacional, és a dir, el dret a poder sortir de qualsevol estat, fins i tot del propi, i tornar al seu país. També es vulnera el dret de buscar asil (article 14 de la DUDH), doncs sovint s'emmarca a tots els migrants dins de la mateixa categoria sense tenir present que entre els migrants poden haver-hi persones que tenen el dret de demanar l'asil.

Tanmateix, no només es viola aquest dret, sinó que sovint comporta un amalgama de vulneracions d'altres drets humans com són el dret a la vida, tal i com demostra l'informe de l'OIM. Altres drets violats són el dret a la llibertat i la seguretat de la persona, incloent-hi la prohibició de la detenció arbitrària i la protecció de l'Estat, dret constantment vulnerat amb la problemàtica dels segrests a Mèxic i les

expulsions col·lectives a la frontera sud; la prohibició de la tortura i d'altres tractes o penes cruels, inhumanes i degradants; i el dret a un recurs efectiu.

La solució no passa per tancar fronteres, augmentar la vigilància i la seguretat o penalitzar als migrants, sinó que s'ha d'anar a l'arrel del problema i mirar de millorar les condicions de vida als països d'origen, aprovar lleis per desmuntar les xarxes de traficants i fomentar l'accés a la migració regular. La migració s'ha de deixar de veure des del prisma del conflicte i la problemàtica per veure-la com un factor positiu i beneficiós. Per aquest motiu, organitzacions internacionals estan treballant per integrar la migració a l'Agenda Mundial per al Desenvolupament post-2015 i veure-la com un factor positiu per al desenvolupament sostenible i la reducció de la pobresa.

Frontera Mèxic-EEUU

Frontera Melilla-Marroc

“El fet que les societats més violentes, com la dels Estats Units, són les que mantenen la pena de mort és per sí mateixa una mostra que la pena de mort no té un efecte més dissuasiu que una pena de presó prolongada”

Andrés Krakenberger

Activista basc dels drets humans, actualment portaveu de l'Associació contra la Pena de Mort Pablo Ibar.

Pablo Ibar és l'únic espanyol condemnat a mort en tot el món. Després de dos judicis no exempts d'irregularitats, l'any 2000 el Tribunal de Broward County de Florida (Estats Units) va declarar culpable a Pablo Ibar d'un triple assassinat ocorregut al 1994. Malgrat que ni les empremtes dactilars ni l'ADN recollit a l'escenari del crim coincideixen amb les de Pablo Ibar, porta més de 20 anys pres i més de 14 al corredor de la mort a una presó de Starke, a l'estat de Florida. La prova principal que fonamenta l'acusació és una imatge borrosa i de baixa qualitat extreta d'una càmera de videovigilància que té un semblant a Pablo Ibar. Actualment, la defensa de Pablo Ibar ha apel·lat al Tribunal Suprem de Florida, la sentència emesa el 2012 del Tribunal de Broward County que va desestimar l'anul·lació i la repetició del judici a Pablo Ibar, tot i reconèixer que van haver-hi les mateixes irregularitats que en el judici de Seth Peñalver, l'altre acusat del triple assassinat. Afortunadament, el 2012 es va repetir el judici de Seth Peñalver, a qui també havien condemnat a mort, i el van declarar innocent per falta de proves. S'espera que l'absolució d'aquest últim per manca de proves tingui pes en la propera decisió del Tribunal Suprem de Florida respecte al cas de Pablo Ibar.

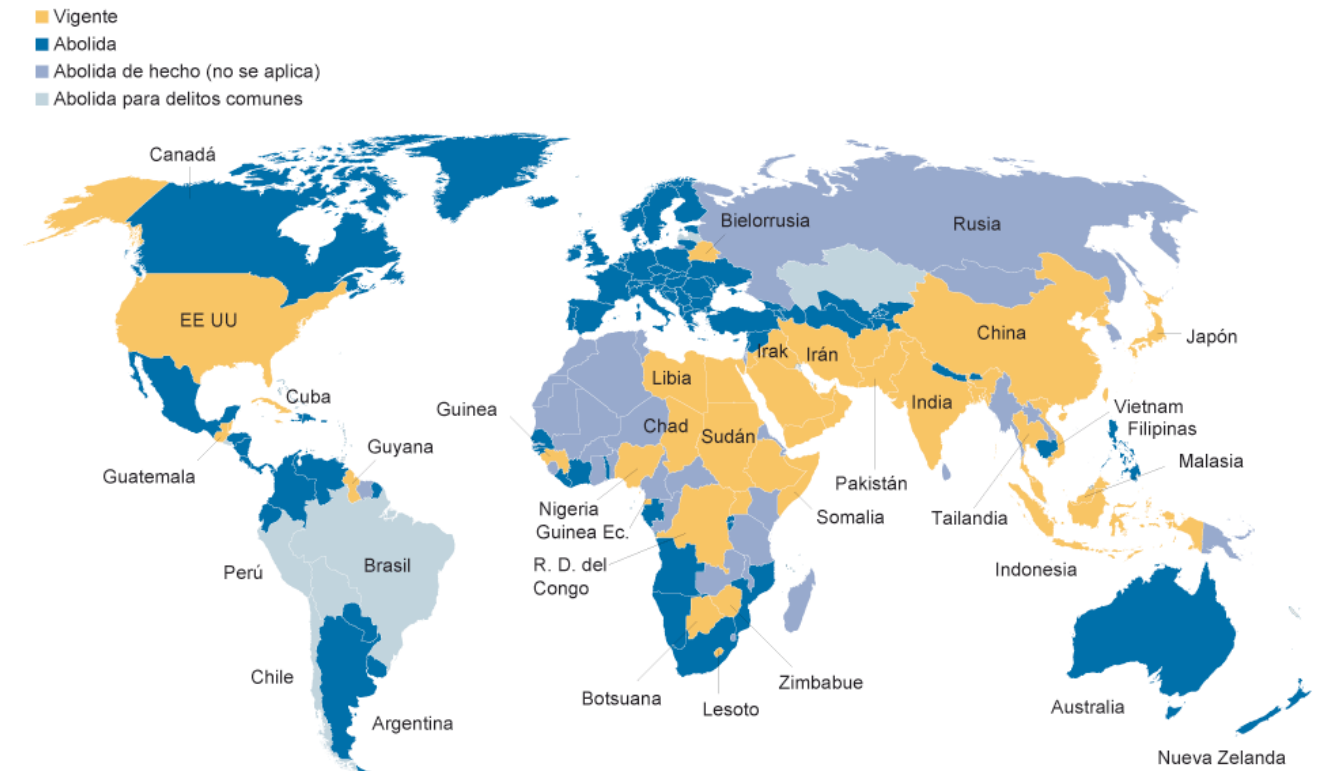
Andrés Krakenberger ha treballat també per Amnistia Internacional, com a coordinador de l'equip de lluita contra la pena de mort des de 1993 fins a la seva abolició al Codi Penal Militar espanyol (1995). Igualment ha estat president de la Secció espanyola d'Amnistia Internacional fins al 2001 i coordinador d'Amnistia Internacional d'Euskadi i Navarra. D'altra banda, presideix l'associació Pro Drets Humans Argituz, d'àmbit basc.

La pena de mort al món

La pena de mort suposa la negació d'un dels drets fonamentals: el dret a la vida. A més d'això, en molts casos s'han comès errors irreversibles executant persones innocents, doncs en alguns dels països on es practica tenen sistemes judicials injustos i sovint obtenen les "confessions" mitjançant la tortura. Un dels principals arguments a favor de la pena de mort és que prevé el crim, però no s'ha aconseguit demostrar que sigui un mètode més dissuasiu que la presó. També cal remarcar que en molts països es fa un ús abusiu i distorsionat de la pena de mort aplicant-la de forma discriminatòria i com a eina política per castigar i acabar amb opositors polítics.

Malgrat ser un càstig inhumà, cruel i degradant, encara hi ha 58 països al món que no han abolit la pena de mort i

en 2014 es van dur a terme execucions a 22 països. Tot i que l'any passat van disminuir el nombre d'execucions, van augmentar per contra les condemnes a mort un 28% (2.466 persones condemnades a mort el 2014). El fet preocupant és que en certs països la pena de mort va augmentar com a mesura per combatre amenaces o suposades amenaces de delinqüència o terrorisme. Els països que més execucions han realitzat al 2014 són Iran (289), Aràbia Saudita (90) Iraq (61), EEUU (35), Sudan (23) i els països que han sentenciat més condemnes a mort són Nigèria (659), Egipte (509), Pakistan (231), Bangla Desh (142), Tanzània (91), Iran (81), EEUU (72). Cal remarcar que no és possible obtenir xifres de les execucions ni condemnes a mort de la Xina ja que la informació està classificada com a secret d'Estat.

Font: El País

A l'actualitat hi ha 99 països que han abolit la pena capital per a tots els delictes i si es comptabilitzen els països que l'han abolida a la pràctica o per als delictes comuns, aquesta xifra augmenta fins a 140 països.

La pena de mort als Estats Units

Els EEUU és l'únic país de la regió d'Amèrica que ha dut a terme execucions durant el 2014 i, juntament amb el Japó, els únics del G-8. Dels 50 estats que conformen el país, 31 apliquen la pena de mort. En referència a les execucions, val a dir que de les 35 execucions al 2014, el 80% es van concentrar en tres estats: Texas, Missouri i Florida. I Florida, juntament amb Texas ocupa el segon lloc en nombre de

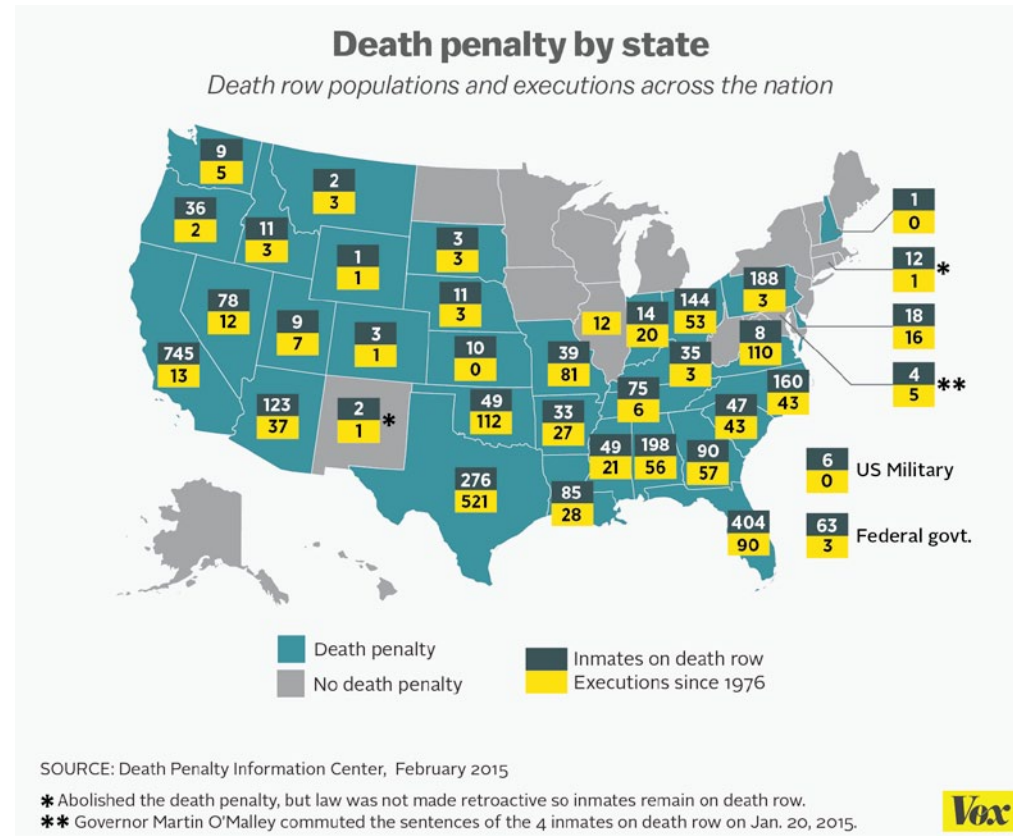
condemnes a mort sentenciades el passat any, després de Califòrnia.

Una de les grans preocupacions és que els EEUU continuen utilitzant la pena de mort de manera discriminatòria. El Comitè de Drets Humans de l'ONU ha expressat la seva preocupació per "l'ús desproporcionat de la pena de mort i, en particular, per les disparitats racials en la seva imposició, que afecta de manera desproporcionada als afroamericans".

Tot i que una sentència dictada al 2002 pel Tribunal Suprem va prohibir l'execució de persones amb discapacitat intel·lectual, es va deixar a mans de cada estat elaborar les vies per respectar aquesta restricció constitucional. El resultat és una menor protecció en certs estats i que a dia d'avui encara es registren casos en què s'utilitzi la pena de mort contra persones amb discapacitat mental i intel·lectual.

A més a més, el passat any, els Estats Units van violar una sentència vinculant dictada el 2004 pel Tribunal Internacional de Justícia que ordenava la "revisió i un reexamen" judicial de les declaracions de culpabilitat i les condemnes dictades contra 51 ciutadans mexicans, executant a dos d'entre ells.

Una de les dades positives és que al febrer del 2014 l'estat de Washington va imposar una moratòria de les execucions.

Entrevista

Després de l'última apel·lació presentada al Tribunal Suprem de Florida, quines són les possibilitats i els passos a seguir en el cas de Pablo Ibar?

Les estadístiques són millors en la situació en què ens trobem ara davant del Tribunal Suprem de Florida que amb el Tribunal de Broward County, però tampoc no és cap garantia d'èxit. Si ens donen la raó, hi haurà un altre recurs de reposició i s'hauria de repetir el judici, aquesta vegada amb un advocat en condicions. Recordem que l'advocat d'ofici que li van assignar no estava en condicions, doncs va interrompre dos cops el judici, la primera per una dolència hepàtica i la segona perquè va estar detingut acusat de violència masclista. A més a més, no va presentar les proves d'ADN en el moment processal oportú ni la prova pericial de reconeixement facial en base als fotogrames del vídeo de vigilància que és l'única prova de càrrec real per la qual cosa està condemnat a mort Pablo Ibar. Si no ens donen la raó, haurem d'apel·lar davant la jurisdicció federal.

Com és la vida de Pablo Ibar?

Tremendament monòtona. Desdejuní, exercici, dutxa dos cops a la setmana, pati un altre parell de vegades a la setmana, menjar, aïllament, sopar, dormir. Durant els períodes d'aïllament estudia dret i, com molts altres reclusos en la seva situació, s'ha convertit en un expert en el seu cas. Respon a totes i cada una de les cartes que rep de molta gent d'aquí. És la seva manera de desconnectar.

Després de tants d'anys al corredor de la mort, què anima a Pablo Ibar a seguir endavant?

L'advocat de Pablo Ibar sempre comenta que té diversos clients al corredor de la mort i alguns d'ells estan completament trastornats. No és el cas de Pablo. Li ajuda ser conscient de la seva innocència, el suport de la seva família, de la seva dona Tanya. La seva obstinació de mantenir-se física i mentalment actiu també li fa molt bé. En aquest últim aspecte són clau la multitud de cartes que rep i respon. Amb algunes persones manté una correspondència i jo diria que, fins i tot, una amistat epistolar des de fa anys.

Com es podria explicar que els EEUU, sent la primera potència mundial i un dels principals impulsors de la democràcia, sigui l'únic país occidental que està entre els 5 principals executors del món?

Possiblement un efecte pervers de la pròpia democràcia. En la societat europea escollim als nostres representants polítics a partir d'un determinat nivell, però els policies, els fiscals i els jutges són funcionaris i han de passar unes oposicions. Als Estats Units, el jutge és electe, el fiscal és electe i el sheriff o cap de policia és electe i volen ser reelegits. Per aconseguir-ho volen presentar un expedient de tolerància zero contra el crim i ho intenten demostrar dient que han estat molt eficaços en la lluita contra el crim i que han detingut a tanta gent, d'aquests una gran majoria ha estat declarada culpable i d'aquests tants condemnats a mort. És una perversa dansa macabra de xifres que els manté als seus llocs.

Després de tants anys treballant contra la pena de mort, quin ha estat un dels majors reptes al qual has hagut de fer front?

Ara mateix, sens dubte el cas de Pablo Ibar. En el passat, la campanya des d'Amnistia Internacional per a abolir la pena de mort del Codi Penal Militar espanyol, que vam aconseguir finalment el 1995. Espero i confio tenir un resultat igualment favorable en el cas de Pablo. Sovint em pregunten si sóc optimista o pessimista al respecte. Sempre responc el mateix: no és qüestió d'optimisme ni de pessimisme. L'optimisme pot desviar-te de la meta per confiar-te massa. El pessimisme et descoratja. Per tant, no serveixen el pessimisme ni l'optimisme. La clau només és una: la determinació!

“Quan veig una injustícia, no puc quedar-me parada. Alguna cosa, una convicció dins meva em mou. Penso “de cap de les maneres” i sento que m’he d’aixecar i lluitar contra aquella injustícia perquè la societat pugui saber com s’han de fer les coses i que el sistema també en sigui conscient”

Ruth Mumbi

Activista de drets humans keniana i forta defensora dels drets de les dones, especialment de les dones que viuen en situacions de vulnerabilitat als barris marginals de Nairobi. Ruth mateixa va néixer i continua vivint a Kiamaiko situat a Mathare, el segon suburbi més gran de Nairobi. Fundadora i actual coordinadora de Bunge La Wamama Mashinani (Parlament de les dones), moviment popular que duu a terme campanyes per la justícia social i la rendició de comptes en diferents parts de Kènia. Aquest moviment també dona veu a les dones, les informa dels seus drets i lluita per millorar les condicions de feina, especialment, de les empleades domèstiques; promou un millor accés a la salut i sobretot treballa per garantir els drets reproductius de la dona, així com també fomenta l’educació i facilita l’accés a la justícia. Impulsora de Waremo Ni Yes, moviment de dones joves per donar suport a la nova constitució de Kènia i promoure els drets garantits a la Constitució.

A causa del seu activisme, Ruth Mumbi sofreix intimidacions i amenaces i ha estat detinguda i colpejada per la policia keniana i acusada d’ “incitació a la violència” al 2011 arran de la seva participació en una manifestació pacífica en protesta de l’alt nombre de morts de dones embarassades a la sala de maternitat de Huruma, un dels majors suburbis de Nairobi.

Al 2014 va ser una dels 6 finalistes d’entre els 90 candidats al Premi 2013 Defensors de Drets Humans en Risc de l’organització Frontline Defenders.

La vida als assentaments urbans de Nairobi: on és el dret a una vida digna?

Més de la meitat de la població mundial viu a les ciutats i una quarta part als assentaments urbans, però si parlem de l’Àfrica aquesta xifra supera el 60% de la població. A Nairobi concretament, tot i que no hi ha xifres oficials, es calcula que gran part de la població, entre el 60 i el 70%, viu en els assentaments informals.

La vida en aquests barris marginals és molt precària i la majoria de la població viu en una situació de pobresa extrema. Un dels principals drets vulnerats és el dret a l’habitatge. La densitat de població en aquestes zones és extremadament elevada; les cases estan fetes de plàstics, fusta, metalls o d’altres materials poc sòlids i, per tant, són molt inestables. A això, se suma que la majoria d’habitants no són propietaris de les seves cases ni del terreny, fet que els situa en una posició de gran vulnerabilitat davant un possible desallotjament forçós, com ja s’ha donat el cas anteriorment, per exemple, amb l’assentament de Deep Sea (Nairobi). Els residents de Deep Sea viuen amb el constant temor de ser desallotjats perquè una empresa privada reclama la propietat del terreny i vol urbanitzar-lo. L’empresa ja ha intentat prèviament expulsar-los derrocant i incendiant les seves cases. Al 2011, per exemple, es va produir un gran incendi que va destruir entre el 80 i el 90% de les cases afectant a gairebé 10.000 persones.

L’accés a l’aigua neta i al sanejament és un altre dels grans problemes que han d’afrontar els habitants dels assentaments urbans. Per regla general, els pocs accessos a l’aigua de què disposen estan contaminats i suposa, per tant, una de les principals fonts de malalties. A aquesta situació de més vulnerabilitat se suma la manca de centres de salut, doncs, no n’hi ha suficients i sovint estan situats a quilòmetres de distància, fet que els impedeix molts cops

arribar-hi. L'educació també és una de les grans mancances, solen haver-hi poques escoles públiques per al gran nombre de nens que viuen als suburbis i la majoria no disposa dels recursos per pagar el material i, menys, una escola privada. La desocupació també sol ser una de les problemàtiques. A més, tot i tenir treball, per regla general solen ser feines informals que no garanteixen una seguretat laboral ni uns ingressos suficients. Segons la UNESCO la majoria guanya menys d'1,25 dòlars al dia.

Els drets humans són universals, indivisibles i interdependents. Per tant, la vulneració del dret a l'habitatge, a l'aigua i al sanejament, a la salut, a l'educació, al treball, a la seguretat de la persona, entre d'altres drets vulnerats als suburbis, suposa la violació del dret a una vida digna o, tal i com està recollit a l'article 1 de la Declaració Universal de Drets Humans Emergents, "Dret a l'existència en condicions de dignitat".

El rol de la dona en el desenvolupament i en la reducció de la pobresa

La dona és més vulnerable a la pobresa, de fet el 70% dels pobres al món són dones. Malgrat això, tal i com demostra l'informe de 2014 de les Nacions Unides sobre el paper de les dones en el desenvolupament, la dona juga un rol clau en el desenvolupament sostenible i a l'hora de reduir la pobresa.

D'una banda representen el 40% de la força laboral, malgrat que sovint les feines de la dona no estan reconegudes ni retribuïdes econòmicament. Fomenten el desenvolupament econòmic local i la seguretat alimentària, especialment en les societats agrícoles, doncs produeixen gran part de l'alimentació. D'altra banda, s'ha demostrat que quan les dones tenen una major veu i participació en l'administració pública els recursos s'inverteixen més en salut, nutrició i accés a llocs de treball, és a dir, a un desenvolupament més humà. Un altre dels punts a favor és la capacitat d'administració i gestió econòmica de les dones que promou el desenvolupament comunitari.

Per tots aquests motius, l'informe determina que per a garantir la igualtat de gènere és imprescindible promoure les capacitats de les dones i garantir els seus drets, promoure la dona en la feina formal i reconèixer les seves feines informals i sense retribució; fomentar la participació de la dona com a actor, líder i que tingui un rol rellevant en els escenaris de presa de decisions.

Per això, la feina de Ruth Mumbi de sensibilitzar a les dones sobre els seus drets, apoderar-les i promoure la seva participació social i política és un gran pas que contribueix a fomentar el rol de la dona en el desenvolupament sostenible.

Entrevista

Quin tipus de reptes has d'afrontar personalment com a defensora dels drets humans, com a dona i com a habitant de Kiamaiko?

Com a defensora dels drets humans i com a dona que viu en un assentament urbà on la gran majoria viu en condicions de pobresa extrema, i en una zona on conviuen diferents comunitats que han emigrat des de diferents parts del país amb les seves creences i pràctiques culturals que situen a la dona com a ciutadà de segona classe, s'espera que romanguí asseguda mirant mentre els homes prenen les decisions. Per ser una dona que desafia el status quo, he estat rebutjada socialment, estigmatitzada, agredida sexualment

per part de les autoritats per reivindicar un sistema fiscal just, processada injustament i discriminada per motius ètnics.

Per a mi suposa un gran repte que la comunitat tingui moltes expectatives a l'hora de que es solucionin els problemes que han d'afrontar i mirar de satisfer totes les seves necessitats, fins al punt que em veig obligada a utilitzar recursos personals. Malgrat això, els recursos segueixen sent insuficients per a sufragar aquestes necessitats.

Sovint és difícil trobar l'equilibri entre la doble responsabilitat de ser una mare soltera i una organitzadora comunitària.

Quina és la situació de la dona en els assentaments urbans de Nairobi? Quines són les necessitats més urgents per a aquestes dones i les violacions dels drets humans més freqüents?

Les dones als assentaments urbans de Nairobi continuen vivint en condicions d'extrema pobresa, fet que les situa en una posició vulnerable a la violència de gènere tant a nivell familiar com a nivell de la societat, tot això sumat a les injustícies històriques dels diferents règims. A moltes dones d'aquests barris se'ls nega l'educació i els pares o d'altres familiars les obliguen a casar-se joves per obtenir els beneficis de la dot.

Les violacions i la deshonra continuen sent una gran amenaça per a les dones i les nenes que viuen als assentaments, fets que s'accentuen per les característiques físiques del barri com carrers estrets, desguassos oberts i àrees sense il·luminació, tot això conforma un terreny fèrtil per a les violacions i els atracaments.

D'altra banda, la violència domèstica contra la dona és flagrant en aquestes àrees.

Per què vas decidir fundar Bunge La Wamama Mashinani (el parlament de les dones)?

Volíem crear un espai per a les dones dels assentaments urbans, que es veien privades dels seus drets, perquè així poguessin participar i compartir les experiències i els reptes que havien d'afrontar. El moviment va néixer després de les eleccions presidencials, que van desencadenar unes onades de violència afectant a tot el país i, especialment, a les

dones i els nens. El país va quedar dividit per grups ètnics. En aquest context BLWM va esdevenir una plataforma per a la reconciliació, doncs, va unir a les comunitats enfrontades promovent la coexistència pacífica entre els diversos grups ètnics que resideixen a la zona.

Quin tipus de canvis han aconseguit aquests moviments a la teva comunitat i a la societat keniana?

Els canvis que han aconseguit aquests moviments són el fet d'haver creat una gran força i unir les veus de les dones de diferents regions del país. Ara mateix, les dones són molt més conscients dels seus drets que abans.

DENUNCIEM la mort de Stephen Gichuru, cunyat de Ruth Mumbi, a mans de la policia

El passat 17 de maig, a les 8h de matí, un oficial de policia a la zona del Ghetto de Kiamaiko, a Huruma, va disparar a Stephen, un jove de només 17 anys, varies vegades, l'última quan ja estava al terra. Hi ha testimonis que han declarat que el jove estava desarmat i que li van demanar a la policia que no el matés.

Aquest no ha estat l'únic cas de morts de joves a mans de la policia. El passat mes de gener, Chris Ndwiga, també de 17 anys, va morir a causa dels trets d'agents de la policia de Kiamaiko.

Per aquest motiu, demanem al President de Kènia, Uhuru Kenyatta, que s'obri una investigació immediata i imparcial dels casos de Stephen Gichuru i dels altres joves que han mort a mans de la policia de Kiamaiko i que els responsables d'aquestes morts siguin portats davant la justícia.

Així mateix, instem a què es prenguin les mesures necessàries per tal que en el futur no es produeixi cap cas de possible execució extrajudicial o d'ús excessiu de la força per part de les forces de policia de Kènia.

+informació:

grassrootswomenparliament.blogspot.com.es
www.facebook.com/waremboniyes

“No rebutgem el progrés, com ells diuen, sinó que qüestionem el preu que hem de pagar per aquest progrés”

Yolanda Oquelí

Activista mediambiental de San José del Golfo (Guatemala), líder de l'organització Frente Norte del Área Metropolitana (FRENAM – Resistencia La Puya). Aquest moviment de resistència pacífica lluita contra les empreses multinacionals extractives i, concretament, contra el projecte miner “El Tambor” als municipis de San José del Golfo i San Pedro Ayampuco. Protesten, d'una banda, perquè a les comunitats afectades pel projecte miner no se'ls va informar ni consultar abans de concedir la llicència tal i com estipula la llei. Exmingua S.A. (Exploraciones Mineras de Guatemala) és qui disposa de la llicència d'exploració, empresa subsidiària de la canadense Radius Gold en un primer moment i més endavant de la norteamericana, Kappes Cassidy & Associates. D'altra banda, el moviment protesta també per les conseqüències mediambientals i sanitàries que ocasionaria l'extracció d'or. Aquest moviment de resistència pacífica és l'únic en tot el país que s'ha mantingut durant més de tres anys i que ha aconseguit frenar el projecte miner tot i haver concedit la llicència.

Yolanda Oquelí està perseguida, amenaçada i ha sigut tirotejada. El 2012, després de participar en una manifestació pacífica en contra del projecte miner Yolanda va ser tirotejada i una bala se li va allotjar molt a prop del fetge. Arran d'aquest fet, la Comissió Interamericana de Drets Humans va ordenar a les autoritats guatemalenes concedir-li serveis de protecció. Des de llavors, l'activista viu amb guardes de seguretat. Igualment, pateix persecucions constants i el govern de Guatemala li ha posat diverses demandes, d'entre les quals, la més greu és una demanda acusant-la de segrest.

Empreses i drets humans

Empreses i drets humans sovint han estat dos conceptes divergents. En els darrers anys les activitats extractives d'empreses transnacionals han anat acompanyades de conflictes socials als països on operen per les violacions de drets humans que cometen i queden impunes. En el cas de Guatemala, la producció minera suposa un ingrés important per a la seva economia. El 2012, per exemple, va ser de 600 milions de dòlars i al 2014 tenia 100 llicències operatives i 355 sol·licituds de llicència.

Les activitats d'aquestes empreses solen tenir grans impactes ambientals, socials i de salut. Les extraccions dels minerals en moltes ocasions han acabat destruint l'hàbitat i la biodiversitat de la zona i un dels efectes que més preocupa a les comunitats és la contaminació del medi ambient, principalment de l'aigua, però també de l'aire i de la terra i, per tant les conseqüències que això pot provocar a la salut. Altres drets que es poden veure afectats són l'habitatge, el territori i l'exploració de la terra, doncs en alguns casos han expropiat a les comunitats de les terres comunals o familiars que representen la seva font d'ingressos. A més de totes aquestes conseqüències, un dels fets que més indigna a les comunitats i que també els condueix a oposar-se a aquests projectes miners és la manca d'oportunitats de consulta abans que es concedeixin les llicències mineres. Aquesta consulta és obligatòria segons els estàndards internacionals perquè aquestes comunitats estiguin plenament informades i participin a les estratègies de mitigació de les violacions dels drets humans.

L'Estat té la responsabilitat, d'una banda, de garantir aquesta consulta reconeguda en les normes internacionals com ara els “Principis rectors sobre les empreses i drets humans” establerts per les Nacions Unides al 2011. A més, també recau en la responsabilitat de l'Estat assegurar-se que les activitats de les empreses que treballen al seu país no violin els drets humans. Però és important tenir present que aquesta responsabilitat no recau solament en l'Estat on treballa l'empresa sinó també sobre l'empresa transnacional en qüestió i sobre l'Estat d'origen (estat matriu), on l'empresa extractiva té la seu central, tal i com recullen els

“Principis de Maastricht sobre les Obligacions Extraterritorials dels Estats en l'Àrea dels Drets Econòmics, Socials i Culturals” (2013).

En els darrers anys ha anat agafant força el discurs que la responsabilitat de les violacions dels drets humans és compartida a tres bandes, i s'ha avançat en la seva normalització internacional. Malauradament, encara no existeixen mecanismes vinculants que garanteixin la rendició de comptes i la reparació de les violacions dels drets humans comesos per empreses transnacionals a tercers països, tot i que el Consell de Drets Humans de Nacions Unides ja ha constituït un grup de treball per elaborar un tractat internacional jurídicament vinculant sobre aquest tema.

Moviment de Resistència pacífica La Puya

La comunitat en resistència pacífica La Puya exigeix informació, participació i el compliment de les obligacions de l'Estat davant el projecte miner El Tambor, com ara la consulta a les comunitats abans d'iniciar el projecte que mai es va fer. A més, demanen la revisió de l'Estudi d'Impacte Ambiental (EIA) que va realitzar l'empresa transnacional, doncs, no reflexa tots els perjudicis que provocarien les activitats d'extracció a nivell de la salut i del medi ambient, especialment, en relació a la qualitat de l'aigua que arribaria a uns nivells d'arsènic deu vegades superior als estàndards sanitaris.

Des de març de 2012, com a part de les accions de protesta, els membres de la comunitat han muntat una guàrdia les 24h davant l'entrada per impedir l'accés de la maquinària pesada. Al maig d'aquell mateix any van aconseguir impedir l'entrada de la maquinària escoltada per la policia. Des de llavors han fet front a constants provocacions i amenaces i alguns dels seus membres s'afronten a penes de presó acusats de coacció, detencions il·legals i amenaces. Al maig de 2014, dies abans de que es reobriren les converses entre el govern i el moviment de resistència, les autoritats van dur a terme un desallotjament forçós durant el qual la policia va fer un ús excessiu de la força. Cal remarcar que EXMINGUA S.A., l'empresa subsidiària a Guatemala de l'empresa transnacional, està dirigida per militars guatemalencs retirats. Per això, durant aquests 3 anys de resistència pacífica, les forces de seguretat de l'empresa han recorregut constantment a la repressió i la intimidació.

La Resistència de La Puya ha esdevingut un referent en el rol de les dones en el moviment de desobediència civil pacífica, doncs, estan a primera línia davant de la policia en els moments de repressió, de denúncia i en les taules de diàleg. D'acord amb les paraules de Yolanda Oqueli, la líder comunitària, el rol de les dones ha estat clau perquè aquest moviment durés tant de temps i es mantingués el seu caràcter pacífic.

Entrevista

Quina creu que ha estat la clau de l'èxit del moviment de resistència pacífica La Puya?

La clau és el fet de ser una lluita legítima, que no creiem en la violència, les dones han estat al capdavant, som gent de fe i, sobretot, que és una lluita autònoma que no pertany a cap organització. Crec que aquesta ha sigut la clau perquè no hem caigut en la provocació del govern ni de l'empresa.

Com han anat les taules de diàleg amb el govern?

Per a mi hi ha hagut una manca de voluntat política, ha estat simplement un show per part del govern per intentar convèncer-nos que acceptem el projecte argumentat que el país necessita inversió i que el projecte aportaria desenvolupament.

Amb quins obstacles s'ha d'afrontar en la seva lluita diària i, a més, per ser dona activista de drets humans?

Bona la pregunta! He d'anar amb molt de compte i sempre amb la por al cos perquè no tornin a atacar als meus fills o a mi. He d'afrontar el masclisme, l'enveja dels meus companys, la deslegitimació per ser dona, ser titllada de prostituta i que diguin que tinc interessos personals i polítics. També he hagut de patir la desocupació, doncs no em donen cap feina per ser activista. No accepten que sóc dona, mare, casada i filla i que ho he apostat tot per lluitar i defensar la vida, els drets humans i el planeta. Tot això m'està costant el meu matrimoni, la meva vida per l'atemptat i la meva pròpia família. Però tinc la convicció que com a ésser humà i mare tinc el compromís de defensar el futur dels meus fills!

Després d'haver sofert un atac directe i de comprovar els riscos que comporta la defensa dels drets humans, què t'impulsa a seguir lluitant cada dia?

La dignitat, el fet de creure que com a ésser humà tinc l'obligació de defensar aquest planeta, l'amor a la vida i el desig per lluitar perquè crec en un món millor.

D'aquests 3 anys de resistència, quin és el millor record o experiència que guardes?

Veure que la llavor que vaig llançar de no protestar amb violència va caure en terra fèrtil i l'oportunitat de seguir viva després d'un atemptat.

+informació: www.peacebrigades.org/field-projects/pbi-guatemala/who-we-accompany/comunidades-en-resistencia-pacifica-la-puya/

Maryam Al Khawaja (Bahrain)

"Quan vulguis saber quina és la situació dels drets humans en algun país, pregunta on estan els seus defensors dels drets humans"

Maryam Al Khawaja

Jove activista de drets humans de Bahrain. Actualment és Presidenta del Centre dels Drets Humans de Bahrain (Bahrain Center for Human Rights) i Co-directora del Centre dels Drets Humans del Golf (Gulf Center for Human Rights). En 2012 va rebre el Premi de la llibertat de Freedom House.

Maryam Al Khawaja va començar el seu activisme amb només 24 anys arran de les protestes de la primavera àrab a Bahrain al 2011. Va adquirir un rol rellevant, principalment per la seva transmissió en directe a través de Twitter de les protestes i les violacions dels drets humans que es cometien. Al març d'aquell any el Consell de Drets Humans de Nacions Unides la va convidar a participar a una taula rodona perquè donés a conèixer la situació dels drets humans a Bahrain. Precisament aquells dies van detenir al seu pare, Abdulhadi Al Khawaja, destacat defensor dels drets humans de Bahrain i un dels líders de la primavera àrab. Des de llavors Maryam s'ha vist forçada a viure exiliada a Dinamarca i continua el seu activisme des de l'estranger. Ha realitzat nombroses entrevistes per a Democracy Now, la BBC, Al Jazeera, Frontline Defenders i participa en fòrums com el US-Islamic World Forum.

El seu pare està empresonat des de 2011 i condemnat a cadena perpètua i ha estat víctima de nombroses tortures i abusos. Per la seva banda, Maryam va ser arrestada l'agost de 2014 quan va arribar a l'aeroport internacional de Bahrain per visitar al seu pare que estava en vaga de fam en aquell moment per protestar contra l'arrest i la detenció arbitrària. L'acusació contra Maryam va ser insultar al rei, participar en la campanya "Wanted for justice in Bahrain" i assaltar a un policia mentre l'estaven inspeccionant. Per aquest últim càrrec, va estar detinguda 7 dies sense deixar-li parlar amb el seu advocat. Finalment, la van alliberar i a l'octubre va marxar de Bahrain. Tanmateix, el seu judici per "assaltar a un oficial de policia" va continuar i, el desembre de 2014 la van condemnar in absentia, a un any de presó.

Els drets humans a Bahrain

Bahrain, un país petit de menys d'1 milió i mig d'habitants, però situat estratègicament al Golf Pèrsic. Aliat dels EEUU, Gran Bretanya i altres països de la UE i organitzador del Gran Premi de Fórmula 1 aquest mateix 2015. Però sota aquesta façana de país modern, s'amaga una crisi política, social i de drets humans que des de la revolució de febrer de 2011 només ha fet que agreujar-se.

Malgrat que Bahrain fa gala davant les Nacions Unides i d'altres organismes internacionals de comprometre's a posar fi als abusos i respectar els drets humans de tots els bahrainians, sense discriminació, la situació a peu de carrer és completament diferent, tal i com ho ha constatat un informe recent d'Amnistia Internacional. Des de la revolució, el govern sí que ha anat introduint reformes legals i institucionals en pro de la defensa dels drets humans, però aquestes han quedat minvades per la imposició d'altres lleis i regulacions repressives, moltes d'elles encarades a empresonar aquelles persones crítiques amb el govern, incloent-hi els defensors i defensores dels drets humans i prohibint les protestes a Manama, la capital.

Una de les reformes institucionals ben aclamades per la comunitat internacional va ser l'establiment de la Comissió d'Investigació Independent de Bahrain (BICI, per les sigles en anglès) perquè realitzés una anàlisi de les violacions

dels drets humans que es van cometre durant les protestes de 2011 i formulés recomanacions al govern de Bahrain. Tot i que el govern es va comprometre a acceptar les recomanacions de la BICI, tres anys després aquests compromisos no s'han materialitzat i la situació dels drets humans ha empitjorat en escriure. Segons l'informe d'AI, les violacions dels drets humans s'han generalitzat i han constatat tortures i maltractes als detinguts, detencions arbitràries, judicis injustos, presos de consciència (la majoria sentenciats per haver exercit el seu dret a la llibertat d'expressió i d'associació), ús excessiu de la força contra activistes pacífics i crítics amb el govern i assassinats il·legals que, per regla general, queden impunes. Aquest ha esdevingut l'escenari dels drets humans a Bahrain.

Acabar amb aquesta situació passa primer per posar en llibertat totes les persones detingudes per haver exercit el seu dret a la llibertat d'expressió, d'opinió i reunió pacífica; per una vertadera reforma del sistema judicial que assegurï la seva independència, la investigació i reparació dels casos de tortura i morts a mans de les forces de seguretat.

La primavera àrab a Bahrain: els drets a la llibertat d'expressió i reunió pacífica aixafats

Al febrer de 2011, seguint l'onada de les primaveres àrabs, van esclatar les protestes a la Plaça de la Perla demanant reformes al govern i la fi de la discriminació que la minoria sunní, que governa, duu a terme sobre la majoria shí'a. La resposta del govern, com en molts d'altres països, va ser la repressió, tortures i detencions arbitràries.

En paraules de Maryam Al Khawaja: "no hi ha lloc per a la llibertat d'expressió a Bahrain". Posa com a exemples, Nabel Rajab, president del Centre dels Drets Humans de Bahrain i director fundador del Centre dels Drets Humans del Golf, empresonat per fer un tuit denunciant tortura contra els detinguts. Zainab Al Khawaja, la seva germana, ha estat condemnada a 3 anys de presó per esquinçar una foto del rei. I el seu pare mateix està sentenciat a cadena perpètua per ser un dels líders de la revolució de 2011. Aquests

són només 3 exemples dels molts que hi ha a Bahrain. Des de la revolució, les manifestacions estan prohibides a la capital, Manama, i els presos de consciència, la gran majoria per fer ús del seu dret a la llibertat d'expressió i el dret de reunió, només fan que augmentar a les presons de Bahrain.

Per aquest motiu, la tasca de les dues ONG de les quals és membre Maryam Al Khawaja, el Centre dels Drets Humans de Bahrain i el Centre dels Drets Humans del Golf és clau per fer contrapès a l'acció repressiva del govern i exigir que les promeses que ha anat fent aquests darrers anys no quedin en paper mullat. Els principals objectius d'aquestes dues organitzacions són promoure el suport i la protecció dels defensors i defensores dels drets humans, fent incidència, acompanyament i, sobretot, promovent el dret a la llibertat d'expressió, i opinió (article 19 de la DUDH) i el dret a la llibertat de reunió i associació pacífica (article 20 de la DUDH).

Entrevista

Quin va ser el teu rol durant la primavera àrab a Bahrain el 2011?

Com a defensora dels drets humans i activista vaig tenir un rol molt actiu promovent les protestes en pro de la democràcia. També vaig fer seguiment de les protestes, vaig documentar les violacions dels drets humans i era un punt de connexió per a periodistes i ONG internacionals.

Quin impacte va tenir Twitter i les xarxes socials en la revolució de Bahrain?

Els activistes i manifestants van fer ús de les xarxes socials per a documentar els esdeveniments, comunicar i informar sobre la situació en terreny. Degut a la manca d'atenció mediàtica de la situació a Bahrain, les xarxes socials van ser crucials per traspasar les fronteres de Bahrain i informar de la situació a peu de carrer.

4 anys després de la revolució a Bahrain, s'han aconseguit canvis? La situació dels drets humans ha millorat o ha empitjorat?

Desafortunadament, la situació ha empitjorat. Cada vegada empresonen a més persones per motius polítics, la tortura és sistemàtica, i la impunitat és la norma. La diferència entre 2015 i 2011 és que el 2011 la repressió era caòtica i hi era per tot arreu, fet que va atreure l'atenció internacional. El 2015, es cometen les mateixes violacions i repressions, però ara estan institucionalitzades i són sistemàtiques.

Com vas esdevenir una activista tan jove?

Estava buscant feina després de llicenciar-me de la universitat, però degut a l'activisme del meu pare en drets humans, no podia trobar feina. Així que vaig començar un voluntariat en una ONG de drets humans. Poc temps després, vaig haver d'exiliar-me per les amenaces de segrest i vaig convertir-me en una defensora de drets humans a temps complet.

Quin tipus de reptes i amenaces has d'afrontar per ser activista de drets humans? I especialment per ser una activista dona jove d'un país que viola constantment els drets humans?

He patit amenaces de tot tipus: violència, violació, fins i tot, amenaces de mort. He estat víctima de nombroses campanyes de difamació durant els últims 8 anys. Un policia em va assaltar, he passat 3 setmanes a la presó, actualment estic condemnada a 1 any *in absentia* i amb 11 casos pendents. Tinc nombrosos col·legues i familiars a la presó, molts dels quals són supervivents de tortures constants.

Com animaries al jovent perquè s'impliqués en l'activisme i la defensa dels drets humans?

Crec que reaccionar davant de la injustícia hauria de ser la norma i no l'excepció. Malauradament, posem en un pedestal i considerem herois a persones que simplement estan fent el que hauria de ser la reacció normal de tot ésser humà davant les injustícies. No ens esforcem per donar-los suport o protegir-los, simplement preferim apreciar de manera silenciosa la seva elecció de defensar els drets humans.

+informació: www.bahrainrights.org
www.gc4hr.org

DEFENSORES DELS DRETS HUMANS CONVIDADES AL PROJECTE QUE ESTAN EMPRESONADES ALS SEUS PAÏSOS D'ORIGEN

Victoire Ingabire Umuhoza (Ruanda)

"El meu objectiu és introduir a Ruanda l'estat de dret i un estat constitucional on es respectin els estàndards democràtics internacionals"

Carta de Victoire Ingabire Umuhoza al poble de Ruanda en tornar al seu país després de 16 anys d'exili

Presidenta de les Forces Democràtiques Unides (FDU), coalició dels partits de l'oposició formats per membres de la diàspora ruandesa a Europa, els Estats Units i Canadà, així com també membres residents a Ruanda. La idea d'una oposició unificada a l'exili basada en els ideals de l'estat de dret, bona governança, els valors democràtics, el respecte als drets humans i on l'eix unificador siguin els ideals polítics i no la pertinença a un grup ètnic determinat va dominar tota la seva carrera política. Per aquest motiu, va participar en la creació del partit FDU al 2006 i el seu compromís polític i ètic la va dur a ser-ne proclamada la presidenta. El 2009 va decidir abandonar la carrera professional en el món del comerç internacional per tornar al seu país natal, després de 16 anys exiliada als Països Baixos, i presentar-se com a candidata a les eleccions presidencials d'agost 2010 pel partit FDU.

Quan va arribar a Ruanda al gener de 2010, Victoire Ingabire Umuhoza va pronunciar un discurs al Memorial del Genocidi demanant el reconeixement del patiment i el dret de memòria de totes les víctimes de crims de genocidi i contra la humanitat, sense distinció ètnica ni de nacionalitat. Arran d'aquest discurs, contrari a la ideologia del FPR, partit que governa Ruanda des del 2003, Victoire Ingabire Umuhoza va ser empresonada a l'octubre del mateix any i al 2012 el Tribunal Superior de Kigali la va condemnar a 8 anys de presó per "negació del genocidi" i "conspiració contra el país per col·laborar amb un grup terrorista". A l'any següent, el Tribunal Suprem va augmentar la seva condemna a 15 anys de presó.

Human Rights Watch va declarar que el veredict de culpabilitat formulat contra Victoire Ingabire Umuhoza era la culminació d'un procés judicial equivocat, amb acusacions de caire polític. En el seu informe final el Relator de les Nacions Unides pels Drets Humans encarregat de Ruanda, Maina Kiai, que va concloure una visita al país a finals de gener de 2014, va insistir sobre el fet que totes les figures de l'oposició que gosaven criticar el govern -entre elles Victoire Ingabire Umuhoza- acabaven sistemàticament a la presó.

El coratge de Victoire Ingabire Umuhoza ha estat reconegut a nivell internacional. L'any 2012 va ser nomenada al Premi Sakhàrov a la llibertat de consciència 2012 que atorga el Parlament Europeu, el qual va expressar greus preocupacions en relació al seu judici i en va condemnar el seu caràcter polític. D'altra banda, la Xarxa Internacional de Dones per la Democràcia i la Pau va crear, coincidint amb el centenari del Dia Internacional de la Dona el març de 2011, un premi que duu el seu nom: "Premi Victoire Ingabire Umuhoza per la Democràcia i la Pau". El passat més de febrer, el Ple Municipal de Manresa va aprovar per unanimitat de tots els grups una moció en què es donava suport a la candidatura de Victoire al Premi Internacional Catalunya 2015 i en la qual també es feia esment del suport de l'Ajuntament de Manresa al procés de Diàleg IntraRuandès.

PETICIÓ

Paul Kagame
President of the Republic of Rwanda
Office of the President
53 KG 7 Ave
Kigali
Ruanda

Senyor President,

Voldria manifestar la meva preocupació per l'empresonament de Victoire Ingabire Umuhoza, presidenta de la coalició de partits FDU i per l'augment de la seva condemna a 15 anys per part del Tribunal Suprem. Organismes internacionals com Amnistia Internacional, Human Rights Watch i les Nacions Unides han denunciat tant la falta de transparència durant el judici, com les motivacions polítiques que hi havia al darrera així com la intimidació i la limitació de les activitats dels grups de l'oposició.

El dret a la llibertat d'opinió i expressió està reconegut a nivell internacional per la Declaració Universal de Drets Humans, el Pacte Internacional de Drets Civils i Polítics al qual Ruanda va accedir al 1975 i també per la Carta Africana de Drets Humans i dels Pobles de la qual forma part el seu país.

Per aquest motiu, li demano l'alliberament immediat de Victoire Ingabire Umuhoza així com la resta de presos polítics, ja que tota societat democràtica ha de respectar els partits de l'oposició i les veus dissidents. Igualment, li sol·licito que revisi la llei de 2008 que criminalitza la "ideologia genocida" en termes molt ambigus que dilueixen els límits de la llibertat d'expressió.

Atentament,

Wafae Charaf (Marroc)

"Continuaré lluitant amb els meus companys fins aconseguir la llibertat, la dignitat, la igualtat i la justícia social al meu país"

Paraules de Wafae Charaf després de conèixer la seva condemna de presó

Wafae Charaf és una periodista de 27 anys, activista política i membre de l'Associació Marroquina de Drets Humans (AMDH), una de les organitzacions més influents del Marroc. També és membre de Shabaka, una xarxa d'ONG del nord del Marroc i de "Via Democràtica" i del "Moviment 20 febrer", tots dos, grups polítics que plantegen reformes polítiques i constitucionals al Marroc.

El 27 d'abril de 2014, Wafae Charaf va ser segrestada, agredida i amenaçada per uns desconeguts arran de la seva participació en una manifestació pacífica organitzada per la Confederació de Treballadors de Tànger. Després d'informar sobre aquest incident a la Fiscalia del Tribunal de Primera Instància, la policia va declarar que les denúncies de Wafae Charaf eren falses. El 9 de juliol de 2014, Wafae Charaf va ser detinguda a casa seva després que la fiscalia l'acusés de "denúncia falsa". Aquell mateix dia, la Fiscalia va ordenar un examen psiquiàtric i va ser en-

viada posteriorment a un hospital psiquiàtric. L'11 d'agost de 2014, el Jutjat de Primera Instància la va condemnar a un any de presó i a pagar una multa de 50.000 dirhams (més de 4.500 €) per "denúncia falsa", tot i haver presentat l'informe mèdic, i per "calúmnies" contra la policia marroquí. Segons els informes, el Jutjat de Primera Instància es va negar a convocar testimonis claus pel cas i no va revelar les fonts de les escoltes telefòniques, proves claus en els arguments de la Fiscalia.

Amb el suport de l'AMDH, el Moviment 20 de Febrer i Via Democràtica va recórrer la sentència i, contra tota expectativa, el Tribunal d'Apel·lació la va condemnar a dos anys de presó a l'octubre del mateix any, elevant així un any la pena. Les organitzacions de drets humans denuncien, d'una banda, que no és ni molt menys la primera activista segrestada i agredida per un grup de desconeguts i, de l'altra, que el règim marroquí utilitzi aquesta estratègia de detencions per denúncia falsa per dissuadir i intimidar als activistes.

"Com és possible que la víctima acabi a la presó després de presentar una denúncia, en lloc de buscar els agressors?",
Mahjoubia Karim, membre de l'AMDH

Amnistia Internacional, entre d'altres organitzacions de drets humans, considera que Wafae Charaf és una presa de consciència, detinguda exclusivament pel seu activisme pacífic. Per aquest motiu, al maig de 2015 va llançar una campanya per demanar l'alliberament immediat i sense condicions tant de Wafae Charaf, com d'Oussama Housne, un altre activista condemnat a 3 anys de presó per haver posat una denúncia de tortures.

SETEM, una organització no governamental de solidaritat internacional, també impulsa aquesta campanya per l'alliberament de Wafae arran de la seva vinculació a la "Campanya Roba Neta" en defensa dels drets de les treballadores marroquines en el sector de la confecció. SETEM coordina la "Campanya Roba Neta" a l'estat espanyol des de l'any 1997.

PETICIÓ

Sa majesté le Roi du Maroc
Mohamed VI
Bureau de Sa Majesté le Roi
Palais Royal
Rabat
Marroc

Sa Majestat,

Vull manifestar la meva consternació en relació a la condemna de dos anys de presó contra l'activista dels drets humans, Wafae Charaf.

La prohibició de la tortura és un dels drets fonamentals de la Declaració Universal de Drets Humans i l'eix central de la Convenció Contra la Tortura i Altres Tractes o Penes Cruels, Inhumans o Degradants que el Regne del Marroc va signar l'any 1993.

Wafae Charaf ha estat condemnada per denunciar el seu segrest i tortura i és per això que li demano que sigui absolta i alliberada immediatament ja que no ha comès cap delictes. Així mateix, li demano que es deixi de criminalitzar les víctimes de tortura, ja que la condemna a Wafae és un avís clar a les persones que han patit tortura i altres maltractaments per tal que no denunciïn aquestes violacions dels drets humans.

Atentament,

Què estan fent els defensors i les defensores dels drets humans que han participat prèviament en el projecte?

2014

ISSA AMRO

Segueix impulsant el moviment de resistència no-violenta contra l'ocupació israeliana a través de l'organització que va fundar, Youth Against Settlements (YAS), que proveeix càmeres als joves perquè gravin les violacions dels drets humans. En el marc de la campanya "Open Shudada Street" continua organitzant manifestacions i, degut al seu activisme, ha patit detencions arbitràries aquests darrers mesos i la seva oficina ha estat atacada, normalment coincidint en els dies previs a una protesta convocada.

MEIR MARGALIT

Ha optat per l'estratègia d'internacionalitzar el conflicte i demanar al món occidental que s'impliqui i pressioni a Israel. En el marc d'aquesta estratègia de sensibilització, va realitzar una conferència al IEMED el passat mes de març i va concedir diverses entrevistes a mitjans de comunicació catalans. A nivell nacional segueix promovent una solució pacífica al conflicte a través del Center for Advancement of Peace Initiatives (CAPI).

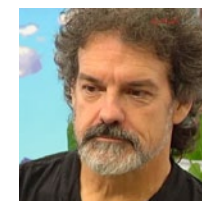
DIEGO QUIROGA

La Acció Colectiva de Objetores y Objektoras de Conciencia (ACOOO) de la qual Diego Quiroga és membre, ha aconseguit un gran assoliment: l'aprovació de la llei 1738 al desembre de 2014 que prohibeix a les institucions d'educació superior exigir la llibreta militar per graduar-se. Gràcies a aquesta llei, el primer objector de consciència, Diego Carrero, es llicenciarà de la universitat aquest any. No obstant això, la llibreta militar encara s'exigeix per signar contractes laborals amb l'Estat i algunes empreses privades.

CHEMA CABALLERO

Segueix coordinant l'ONG DYES i continua la seva feina de sensibilització escrivint per al blog "Àfrica no es un país", realitzant conferències i assessorament a ONG. El passat mes de febrer, Amnistia Internacional el va entrevistar per explicar i denunciar la situació dels nens soldats. En els propers mesos, viatjarà novament a l'Àfrica per a avaluar projectes.

TXEMA URKIJO

El desembre de 2014, el govern basc va concedir el premi René Cassin de Drets Humans a un col·lectiu de víctimes que van participar en la iniciativa "Glencree" impulsada per l'equip de la Direcció d'Atenció a Victimes del qual Txema Urkijo formava part. Actualment, està mirant d'impulsar el projecte "Violència política a Catalunya i víctimes" que té per objectiu analitzar la violència d'intencionalitat política que hi ha hagut a Catalunya en les últimes dècades des de la perspectiva de les víctimes.

CADDY ADZUBA

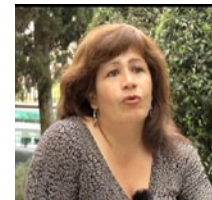
Al novembre de 2014 va recollir el premi Príncep d'Astúries de la Concòrdia. Continua denunciant les violacions contra els drets de les dones al Congo a través de ràdio Okapi, de la MO-NUSCO. L'Associació de Dones dels Mitjans de Comunicació de l'Est del Congo (AFEM, per les segles en francès) va llançar la campanya "Res sense les dones" per fomentar la presència femenina als partits polítics que es presentin a les properes eleccions.

ESTELA DE CARLOTTO

La Presidenta de Abuelas de Plaza de Mayo, després d'una lluita de gairebé 40 anys, va aconseguir trobar el seu nét l'agost de 2014. Guido, ara amb el nom d'Ignacio Montoya Carlotto, va ser el 114è nét recuperat.

Actualment las Abuelas de Plaza de Mayo han arribat a localitzar 116 néts.

CLAUDIA GARCÍA GIRALDO

Ha participat al Fòrum Internacional de Víctimes en el qual es van realitzar propostes per al procés de pau de La Habana. Des de l'Asociación de Desplazados y Desplazadas para la Convivencia Pacífica (ADESCOP) estan treballant per denunciar a la Cort Penal Internacional les amenaces de què són víctimes els seus membres. De fet, Claudia, tot i estar exiliada, segueix rebent amenaces, les més recents al maig de 2015

ALMA MAŠIĆ

Directora de Youth Initiative for Human Rights a Bòsnia i Hercegovina, una xarxa d'ONGs als Balcans que treballa amb joves per la democratització de la societat. Actualment estan fent diverses activitats d'incidència política

i organitzant campaments, escoles d'estiu i el festival de cinema de Sarajevo. A nivell nacional estan establint la Xarxa d'Activistes "Citizen, that's me".

IDAGJA LACHGARE

Continua promovent el dret d'autodeterminació del poble sahrauí i denunciant les violacions dels drets humans perpetrades pel govern marroquí amb l'Associació de Víctimes de Violacions Greus de Drets Humans (ASVDH). Recentment han responsabilitzat al Marroc per l'estat de salut de Haddi Tekber, qui va iniciar una vaga de fam per denunciar la mort sospitosa del seu fill a mans de la policia.

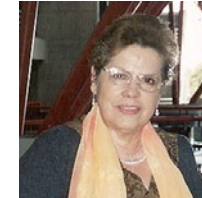
DORIS RIVERA

Presidenta de l'Asociación de Campesinos del Municipio de Vista Hermosa y San Juan de Arama (ASPROMACARENA). El passat febrer va ser detinguda arbitràriament a la terminal de transports de Villacencio per un presumpte delict de rebel·lió, just uns dies abans de viatjar a Bilbao per participar en una trobada de moviments socials. Afortunadament va ser alliberada al dia següent per la il·legalitat de la seva detenció.

MARCO ANTONIO ARANA

Segueix la lluita pels drets mediambientals i en contra dels projectes miners com el Conga i el Tia Maria. En relació al primer, l'empresa minera ha afirmat que no s'iniciaran els treballs fins que no comptin amb l'aprovació de la comunitat. Respecte al segon, es va organitzar al juny un atur nacional. Marco Antonio Arana és candidat a la presidència 2016 pel partit que va fundar, Tierra y Libertad.

BUSCARITA ROA

Tot i haver trobat la seva néta l'any 2000, aquesta Abuela de Plaza de Mayo continua les activitats de sensibilització tant a nivell nacional com internacional fent conferències i entrevistes a ràdios, universitats i associacions. El passat mes de març va ser homenatjada com a dona lluitadora d'Argentina pel govern municipal de San Vicente en el marc del dia de la dona.

JAMES TORH

Continua promovent els drets humans a Libèria tant a nivell institucional des de la Comissió Nacional Independent de Drets Humans de Libèria (INHRC), com des de la societat civil amb Liberia Rights and Development Advocacy Network (LiRDAN), ONG que va presentar un informe per denunciar la mala gestió del govern, la inacció de la INHRC i l'abús de la violència per part de les forces armades durant la crisi de l'Ebola.

Ciutats Defensores dels Drets Humans

<https://ciutatsdefensoresdretshumans.wordpress.com/>

Organitzen:

AJUNTAMENT DE
SANT BOI DE LLOBREGAT

CEA(R)
Comissió Catalana
d'Ajuda al Refugiat

Institut de Drets
Humans de Catalunya

INSTITUT
CATALÀ
INTERNACIONAL
PER LA PAU

Participen:

AJUNTAMENT DE BARBERÀ DEL VALLÈS

Ajuntament
de Castelldefels

Ajuntament del
Prat de Llobregat

AJUNTAMENT
D'ESPLUGUES

Ajuntament
de Gavà

Ajuntament de Granollers

Ajuntament
de Molins de Rei

Ajuntament
de SantCugat

AJUNTAMENT DE
SANT JOAN DESPI

AJUNTAMENT
de Sant Vicenç dels Horts

Ajuntament
de Santa Coloma
de Gramenet

Ajuntament
de Terrassa

AJUNTAMENT DE
VILADECANS

Col·laboren:

Casa Amèrica Catalunya

Diputació
Barcelona

FONS CATALÀ
DE COOPERACIÓ
AL DESENVOLUPAMENT

fòrum sd
SINDICS, SINDIQUES,
DEFENSORS I DEFENSORES
LOCALS DE CATALUNYA